

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

RAZRED 72 (1)

IZDAN 1 MAJA 1939.

PATENTNI SPIS ŠT. 14823

Česká zbrojovka, akciová společnost v Praze, Strakonice, Č. S. R.

Zadnji del ohišja za avtomatično repetirajoče strelno orožje.

Prijava z dne 14. februarja 1938.

Velja od 1. novembra 1938.

Naznačena prvenstvena pravica z dne 18. februarja 1937 (Č. S. R.)

Pri avtomatičnem strelnem orožju, zlasti pri puškah, se izdelava ohišja zapirala običajno iz večjega števila medseboj zvezanih delov, v svrhu, da se pri razstavljanju puške more zapiralo z lahkoto vzeti iz ohišja radi čiščenja ali pod. in zopet z lahkoto nazaj vstaviti v ohišje. Ako je v ohišju takega orožja nameščen tudi predmikalni organ, tedaj dosedaj znane konstrukcije ne dopuščajo, da bi se odstranilo zapiralo obenem s predmikalnim organom in zadnjim delom ohišja.

Izum obstoja v tem, da se more zadnji del ohišja bodisi samostojno zvezati z ohišjem avtomatično repetirajočega strelnega orožja in od njega ločiti, ako gre samo za odstranitev zadnjega dela ohišja ali predmikalnega organa orožja, ali pa se more zadnji del ohišja skupno z zapiralom in njegovim predmikalnim organom odstraniti kot celota, ako gre za lahko in hitro odstranitev oz. vstavitve zapirala. V smislu izuma se zadnji del ohišja smoteno tako izobliči, da vsebuje organ, s pomočjo katerega se more zvezati z zapiralom oz. nosilec zapirala orožja v svrhu skupne odstranitve iz orožja oz. vstavitve v ohišje orožja. Prednostna izvedbena oblika je taka, da na odstranljivem zadnjem delu ohišja razporejeni sklopilni organ prijemlje v zapiralo oz. v nosilec zapirala samo pri odprti legi zapirala, oz. njegovega nosilca.

Zapah zadnjega dela ohišja se prednostno kombinira tudi z varovalno pripravo sprožilnega organa na tak način, da se more zapah zadnjega dela ohišja

samo tedaj odpreti in torej prekiniti zveza med ohišjem in zadnjim delom ohišja, ako je bil poprej sprožilni organ orožja zavarovan napram izstrelitvi, in obratno, da se sprožilni organ ne more poprej odvarovati, dokler ni zapah zadnjega dela ohišja popolnoma zaprt in v svoji pravilni legi zavarovan.

Na risbi je predložen izvedbeni primer zadnjega dela ohišja pri avtomatični repetirni puški glasom izuma. Sl. 1 shematično kaže navpični presek skozi ohišje zapirala puške, pri čemer sta cev in nosilec zapiralnega komada predložena v narisu, dočim je zadnji del ohišja pokazan deloma v narisu in deloma v preseku po navpični ravnini, ki gre skozi os levega vodilnega čepa predmikalnega peresa. Sl. 2 kaže v večjem merilu zadnji del ohišja v navpičnem podolžnem preseku. Sl. 3 je prečni presek skozi ohišje orožja s pogledom na zadnjo stran nosilca zapiralnega komada. Sl. 4 kaže sprednji pogled na zapah zadnjega dela ohišja in na varovalo sprožilnega organa in odvarovalo zapaha zadnjega dela ohišja, pri čemer je zadnji del ohišja pokazan v preseku. Sl. 5 odgovarja sl. 4, kaže pa varovalo sprožilnega organa v njegovi odvarovalni legi za sprožilni organ, v kateri zavaruje zapah zadnjega dela ohišja. Sl. 6 je zapah v pogledu z leve strani in sl. 7 kaže zadnji del ohišja z njegovim zapahom v pogledu od zadaj, pri čemer je ohišje z varovalom sprožilnega organa predloženo v preseku. Sl. 8 je prečni presek po VIII—VIII slike 2.

Zadnji del ohišja obstoja iz telesa 1, ki je opremljeno s spodnjimi stranskimi vodilnimi letvami 2 (sl. 1), s pomočjo katerih se drži telo 1 v stranskih vodilih 3 ohišja 4 (primerjaj sl. 3), dočim preostali del telesa 1 izpolnjuje zadnjo otlino ohišja 4. V ohišju 4 se vodi nosilec 5 zapiralnega komada, in pokrov 6 zapira ohišje 4 na zgornji strani. V zadnjem delu telesa 1 je vrtiljivo vležajen zapah 7, kateri je s telesom 1 zvezan n. pr. potom bajonetnega zapirala 8, 9 (sl. 2 in 4). Zapah 7 ima obliko, predočeno v sl. 4, t. j. zapiralo poseduje spodnjo, n. pr. polkrožno ukrivljeno prirobnico 10, s katero prijemlje v ločni vodilni utor 11 v ohišju 4. Zapah 7 poseduje ob strani kratek dejstvomalni krak 12 (sl. 4). V odgovarjajoče ojačenih stranskih vodilnih letvah 13 (sl. 3) nosilca 5 zapiralnega komada so predvidene otlone 14 za dve predmikalni peresi 15, kateri sta stransko vležajeni v ravnini osi cevi in kateri se s svojimi sprednjimi konci opirata ob dno izvrtin 14 v vodilnih letvah 13 in s svojimi zadnjimi konci ob dva odstavka na čepih 16. Vodilni čep 16 je pred čelno ploskvijo letve 2 zadnjega dela 1 opremljen z obročem 17, ob katerega se opira pero 15 in s tem obremenjuje čep 16. Zadnji konec levega čepa 16 sega kot čep 18 v zapah 7, v katerem je za ta čep 18 izobličena centrično vdolbina 19 (sl. 1 in 6), tako da, ako čep 18 vpade v vdolbino 19 zapaha 7, ta čep zavaruje lego tega zapaha 7 pred zavrtanjem napram telesu 1. Drugi (desni) vodilni čep peresa istotako prijemlje s svojim koncem 20 (sl. 4) v zapah 7, toda ne v vdolbino, temveč samo v konec spodnjega ločnega odstavka 21, kateri poteka v prirobnici 10 od tega konca pa do vdolbine 19 za čep 18. Na ta način tvori čep drugega (desnega), na risbi ne predočena, predmikalnega peresa odbojnik, podpira voditev zapaha 7 pri njegovem zavrtanju in istočasno zavaruje zapah glede njegove zveze s telesom 1, kakor bo to še pozneje obrazloženo.

V notranjosti telesa 1 zadnjega dela je v smeri osi premakljivo vležajeno dušilo 22, katero je obremenjeno po peresu 23 (sl. 2) in katero služi za dušenje nosilca 5 zapiralnega komada pri povratnem gibanju. Dušilo 22 prijemlje s podolžnim čepom 24 (sl. 2 in 4) plošnatga preseka v odgovarjajočo otlino 25 zapaha 7, tako da sta ta dva dela medseboj sklopljena v vrtenje, pri čemer pa ta sklopitev ne ovira delovnega hoda dušila 22. Dušilo 22 nosi na svoji čelni strani čep 26 (sl. 2), ki je opremljen z ekscentrično ven segajočim palcem 27. V zadnji steni nosilca 5 zapiralnega komada je izobličena ovalna od-

prtina 28 (sl. 3) na tak način, da pri zapahnjeni legi zapaha 7 (sl. 2 in 4) pri odpiranju zapirala orožja gre palec 27 čepa 26 prosto skozi odprtino 28 (sl. 2 in 3). Ako pa se zapah 7 zavrti v svoj odprti položaj, v katerem njegova prirobnica 10 izstopi iz ločnega utora 11 ohišja 4 (napram zapahnjeni legi glasom sl. 4 zapah ni zasukan popolnoma za 180°), tedaj se zavrti tudi dušilo 22, in palec 27 čepa 26 dospe pred zgornji rob odprtine 28, ki more biti eventualno opremljen z odstavkom 29 (sl. 2). Ako se izvede sprostitvev zapaha 7 in torej zavrtanje palca 27 čepa 26 pri odprtem zapiralu, torej v legi, ko čep 26 sega skozi odprtino 28 v notranjost nosilca 5 zapiralnega komada, tedaj pri odstranitvi dela 1 iz ohišja 4 prime palec 27 zgornji rob, oz. odstavek 29 odprtine 28 in vzame s seboj nosilec 5 zapiralnega komada obenem z zapiralnim komadom, tako da se zadnji del 1 vzame iz ohišja 4 istočasno z zapiralom. Po odstranitvi zadnjega dela 1 obenem z zapiralom se more sneti tudi pokrov 6 v smeri nazaj z ohišja 4. Pri tem se predmikalni peresi 15 držita napeti med telesom 1 in nosilcem 5 zapiralnega komada in se obenem s slednjim kot celota odstranita.

Ako pa se izvede odpiranje zapaha 7 pri zaprtem zapiralu, t. j. pri zapiralnem komadu in nosilcu 5 zapiralnega komada v njihovi sprednji, zaprti legi, tedaj se zavrti čep 26 s palcem 27 zunaj območja odprtine 28 v zadnji steni nosilca 5 zapiralnega komada, in zadnji del 1 se more vzeti iz ohišja 4 brez nosilca zapiralnega komada, pri čemer se tudi predmikalni peresi 15 sprostita in se moreta vzeti iz nosilca 5 zapiralnega komada in tudi sneti z vodilnih čepov 16. Nad vdolbino 19 je v zapahu 7 ogel 31 (sl. 4 in 6) poševno odrezan, v svrhu, da pri povratnem zavrtanju zapaha more čep 18 vodilnega čepa 16 peresa 15 preskočiti ta ogel in nato vpasti v vdolbino 19.

Bajonetno zapiralo med zapahom 7 in telesom 1 zadnjega dela je tako izobličeno, da njegov bajonetni odstavek 8 (sl. 4) med celokupnim območjem vrtilnega gibanja zapaha 7 prijemlje v odgovarjajočo utor 9 telesa 1, pri čemer je to gibanje omejeno po čepih 18 in 20. Pri odprtem zapahu 7 leži čep 18 zunaj območja zapaha, nad njegovo ravno stranico 32, dočim čep 20 drugega vodilnega čepa dospe k vdolbini 19, pri čemer pa njegova dolžina ne zadošča, da bi vpadel v to vdolbino. Ako naj se izvede razklopitev zapaha 7 od telesa 1, se mora tudi ta drugi čep 20 potisniti notri, nakar se more izvesti še nadaljno zavrtanje zapaha 7 na telesu 1, s čimer do-

spe bajonetni odstavek 8 v prosto stransko izrezo 33 telesa 1 (sl. 2) in more izstopiti iz bajonetnega utora 9 telesa 1.

Na eni strani ohišja 4 je na njem vležajeno vreteno 34 varovala sprožilnega organa, katero se deluje potom kraka 30. Vreteno 34 sega z enim delom svojega preseka iz dna ločnega utora 11 (sl. 4 in 5). V prirobnici 10 zapaha 7 je za vreteno 34 razporejen žleb 36 v taki legi, da ta žleb 36 pri mirovanju zapaha 7, t.j. v zapahnjeni legi (sl. 4) dospe nasproti vretenu 34, tako da se more vreteno 34 po kraku 30 zavrteti v svojo odvarovalno lego, v kateri prijemlje vreteno 34 v žleb 36 in onemogoči sprostitve zapaha 7 pri odvarovanem varovalu sprožilnega organa. V vretenu 34 je v onem delu, kateri leži nasproti prirobnici 10 zapaha 7, razporejena izreza 37, vsled katere je vreteno sploščeno v ploskev sočnega utora 11 v ohišju 4. Ta izreza je v vretenu 34 izvedena v taki legi, da dospe pri varovalni legi varovala (4) v ploskev utora (11), tako da se pri zavarovanem sprožilnem organu more zapah 7 napram legi po sl. 4 zasukati ne popolnoma za 180° in se more s tem prirobnica 10 dovesti iz vprijetja z utorom 11 ohišja 4, tako da se more zadnji del 1 vzeti iz ohišja 4.

Opisani zadnji del ohišja za avtomatično repetirajoče strelno orožje omogoča razstavljanje zapirala orožja brez upora be kakršnegakoli orodja. Razstavljanje se more, kakor že omenjeno, izvesti bodisi pri zaprtjem ali odprtem zapiralu, z ozirom na to, dali se želi vzeti iz orožja samo zadnji del 1 ali obenem s slednjim tudi zapiralo. Da se omogoči taka odstranitev, se s kakšnim trdim čepom, n. pr. konico patrone, potisne čep 18 (sl. 1 in 4) tako nazaj, da dospe iz vprijetja z vdolbino 19, nakar se more, ako se varovalo 34 nahaja v varovalni legi (sl. 4), zavrteti zapah 7 v telesu 1, tako da dospe prirobnica 10 iz vprijetja z utorom 11; nato se more zadnji del 1, eventualno obenem z zapiralom, vzeti iz ohišja 4 z enostavnim premikanjem v smeri nazaj. Ako se zadnji del 1 odstrani pri zaprtjem zapiralu, se istočasno osvobodita in napravita dostopni tudi predmikalni peresi 15, kateri ležita simetrično ob obeh straneh zapirala. Ako se zadnji del 1 odstrani pri zadnji (zaprti) legi zapirala, torej obenem z zapiralom, tedaj se more razdružitev zveze med zadnjim delom 1 in nosilcem 5 zapiralnega koraka izvesti naknadno potom pritiskanja teh delov drug ob drugega in potom zavrtanja zapaha 7, tako da palec 27 dospe iz vprijetja z robom oz. odstavkom 29 odprtine 28, nakar se morejo ti deli medse-

boj ločiti in odstraniti predmikalna peresa 15. Sestavljanje zapirala se vrši v obratnem vrstnem redu; po namestitvi zapirala in zadnjega dela 1 v ohišju 4 se zapah 7 zavrti v nasprotno smer, v svrhu, da dospe s svojo prirobnico 10 v utor 11 ohišja 4. Proti koncu tega povratnega zavrtanja zapaha 7 se zadene poševni ogel 31 ob čep 18 vodilnega čepa 16 in potisne ta čep nasproti sili predmikalnega peresa 15 tako nazaj, da je omogočena popolna vrnitev zapaha 7 v zapahnjeno lego, nakar vsled sile predmikalnega peresa 15 vpade čep 18 v vdolbino 19 v zapahu 7 in slednjega zavaruje napram vrtenju.

Razvidno je, da razporedba glasom izuma omogoča razstavljanje zapirala samo pri zavarovanem sprožilnem organu in — obratno — odvarovanje sprožilnega organa samo pri popolnoma sestavljeni in zavarovani zapiralni pripravi.

Patentni zahtevi:

1.) Zadnji del ohišja za avtomatično repetirajoče strelno orožje, označen s tem, da je zadnji del (1) ločljivo zvezan z ohišjem (4).

2.) Zadnji del ohišja za avtomatično repetirajoče strelno orožje po zahtevu 1.), označen s tem, da je v zadnjem delu odstranljivega zadnjega dela (1) ohišja vležajen zapah (7), kateri je v svoji učinkovati legi v vprijetju z ohišjem (4) orožja in kateri se more s samim spreminjanjem lege na zadnjem delu napram ohišju (brez orodja) dovesti iz vprijetja z ohišjem, s čimer se omogoči odstranitev zadnjega dela ohišja.

3.) Zadnji del ohišja za avtomatično repetirajoče strelno orožje po zahtevu 2.), označen s tem, da je zapah (7) v zadnjem delu (1) ohišja (4) vrtljivo vležajen in da je v zapahnjeni legi zavarovan po elastičnem čepu (18).

4.) Zadnji del ohišja za avtomatično repetirajoče strelno orožje po zahtevu 2.), označen s tem, da je zapah (7) z zadnjim delom (1) ohišja (n. pr. potom bajonetnega zapirala 8, 9) tako zvezan, da se more v izvestni medsebojni legi napram zadnjemu delu odstraniti s tega dela, in da je preprečeno, da bi se ta lega nenameravano dosegla (n. pr. potom odbojnika 20).

5.) Zadnji del ohišja za avtomatično repetirajoče strelno orožje po zahtevu 3.), označen s tem, da poseduje zapah (7) poševni del (31), s katerim pri zapiranju potisne elastični čep (18) tako navzdol, da je omogočeno zapiralno zavrtanje zapaha (7) in zaskočitev čepa (18) v njegovo va-

rovalno vdolbino (19).

6.) Zadnji del ohišja za avtomatično repetirajoče strelno orožje po zahtevu 3.) ali 4.), označen s tem, da je elastični čep (18), oz. odbojnik (20) tvorjen po zadnjem delu vodilnega čepa (16) predmikalnega peresa (15) zapirala, pri čemer je čep v zadnjem delu (1) vležajen premakljivo v izvestnih mejah in se v svrhu njegove elastične obremenitve prednostno uporablja predmikalno pero (15).

7.) Zadnji del ohišja za avtomatično repetirajoče strelno orožje po zahtevu 1.), označen s tem, da vsebuje organ (26, 27), s pomočjo katerega se more sklopiti z zapiralom, oz. z nosilcem (5) zapiralnega komada orožja v svrhu skupne odstranitve iz ohišja (4) oz. vstavitve v ohišje.

8.) Zadnji del ohišja za avtomatično repetirajoče strelno orožje po zahtevu 7.), označen s tem, da sklopilni organ (26, 27) prijemlje v zapiralo, oz. v njegov nosilec (5) samo pri odprti legi zapirala, oz. njegovega nosilca.

9.) Zadnji del ohišja za avtomatično repetirajoče strelno orožje po zahtevih 7.) in 8.), označen s tem, da je v zadnjem delu (1) vležajeno dušilo (22) sklopljeno v skupno vrtenje (n. pr. s pomočjo čepa 24) z zapahom (7) in da nosi na svojem čelnem koncu organ (26, 27), s pomočjo katerega se more potom zavrtanja sklopiti z nosilcem (5) zapiralnega komada v njegovi odprti legi v svrhu skupne odstranitve iz ohišja (4).

10.) Zadnji del ohišja za avtomatično repetirajoče strelno orožje po zahtevu 9.), označen s tem, da je sklopilni organ izobličen kot ekscentrični palec (27), za katerega je v nosilcu (5) zapiralnega komada razporejena ovalna odprtina (28), pri čemer se palec in odprtina nahajata v taki legi, da pri odprtem zapiralu vsled sprostitve zapaha (7) prime palec (27) slednjega za rob odprtine (28) in da pri zaprtem zapiralu gre konec udarnega čepa skozi to odprtino.

11.) Zadnji del ohišja za avtomatično repetirajoče strelno orožje po enem izmed predidocih zahtevov, označen s tem, da zapah (7) tako sodeluje z varovalom (30, 34) sprožilnega organa orožja, da se more zapah odpreti samo pri zavarovanem orožju in se — obratno — more to varovalo odvarovati samo pri popolnoma zaprtem zadnjem delu (1) orožja.

12.) Zadnji del ohišja za avtomatično repetirajoče strelno orožje po zahtevu 11.), označen s tem, da se zapah (7) vodi potom segmentne prirobnice (10) v ločnem utoru (11) zadnjega dela (1) in da vreteno (34) varovala sprožilnega organa z enim delom svojega oboda sega v ta utor, pri čemer segmentna prirobnica (10) zapaha (7) izkazuje za vreteno (34) žleb (36) v taki legi, da pri zapahneni legi zapaha (7) ta žleb leži na vretenu (34), in pri čemer je vreteno (34) sploščeno v ploskev vodila (11) v legi, v kateri to vreteno povzroči zavarovanje sprožila orožja.

Fig. 1.

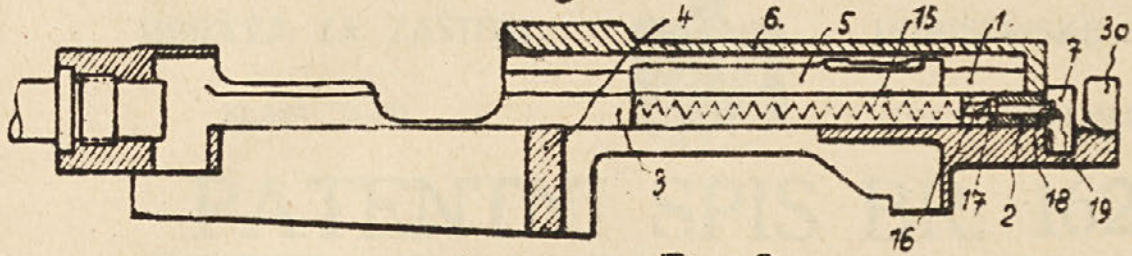

Fig. 2.

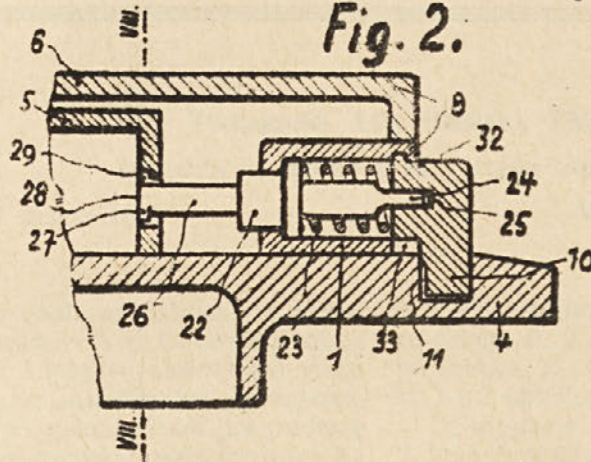

Fig. 3.

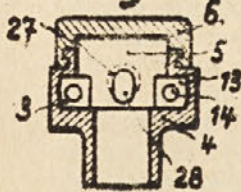

Fig. 4.

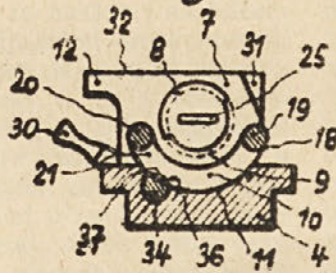

Fig. 5.

Fig. 8.

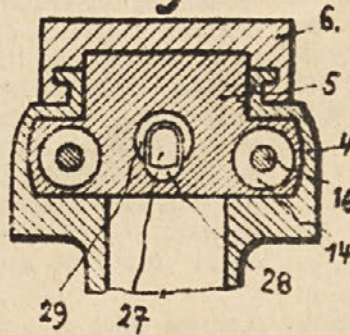

Fig. 6.

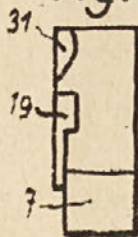

Fig. 7.

